

ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

25. évfolyam - 6. szám

2017. december hó

A TARTALOMBÓL

**Sajtóközlemény
Budapest világörökségi helyszínné nyilvánításának
30. évfordulója alkalmából**

**Európai ICOMOS Nemzeti Bizottságok
elnökeinek találkozója - Firenze**

Beszámoló az Europa Nostra találkozójáról - Hága

**Előzetes gyorsjelentés az ICOMOS 19-ik
közgyűléséről - Delhi**

**Az UNESCO Világörökség Bizottság
2017-től belépő tagjainak megválasztásáról**

**2018-as Díjainkra
január 8-ig várjuk javaslatokat!**

Sajtóközlemény

Budapest világörökségi helyszínné nyilvánításának 30. évfordulója alkalmából

Az Európai Unió vezető intézményei döntöttek arról, hogy 2018 a Kulturális Örökség Európai Éve legyen. E jövő évi programra való felkészülés jegyében nagyszerű alkalom adódik arra 2017 decemberében, hogy egy jeles évfordulóról megemlékezve rámutassunk hazánk Európát, sőt az egész világot gazdagító kulturális örökségi értékeire.

Magyarország 1985-ben csatlakozott a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló UNESCO egyezményéhez, amivel kötelezettséget vállalt a területén elhelyezkedő, Világörökségi Listán szereplő kulturális és természeti értékek védelmére, megóvására, bemutatására, valamint a jövő nemzedékei számára történő továbbörökítés biztosítására. A budapesti világörökségi helyszínt pontosan 30 éve, a Világörökség Bizottság 1987. december 7-11. között, Párizsban megtartott 11. ülésén vették fel "Budapest, a Duna két partja és a budai Várnegyed" néven az UNESCO Világörökségi Listájára, egy időben a Hollókő Ófalu és környezete világörökségi helyszínnel. Döntésével az UNESCO Világörökség Bizottsága mindkét helyszínt az emberiség számára egyetemes jelentőségű, kivételes, pótolhatatlan kulturális értékűnek ismerte el.

Hollókő Ófalu az Észak-Magyarországi Nógrád megyében elhelyezkedő palóc település, a tudatosan megőrzött Ófalu a 20. századi mezőgazdasági forradalom előtti falusi élet élő példája. A történelmi településszerkezet, a hagyományos palóc építészeti formavilág és anyaghasználat harmonikus egységet alkot a táji-természeti környezettel. A világörökségi terület magába foglalja a falu fölé magasodó középkori várromot, az Ófaluval hajdan szoros gazdasági egységet képező, a faluközösség hagyományos tájhasználatát által formált, nadrágszíjparcellákkal, hagyásfás legelőkkel tarkított határt, valamint a Cserhátra jellemző értékes élővilágnak otthont adó, a közeli dombokat borító erdőket és réteket. A falu története a 13. századig nyúlik vissza. A települést a századok során többször sújtotta tűzvész, mivel a házakat fából építették, alapozás nélkül, és könnyen gyulladó zsúptetővel fedték, a szabad tűzhelyek felett pedig kémény helyett csak füstlyukakon szellőztettek. Az 1909-es nagy tűzvészt követően az immár vályogfalú házakat kőalapra emelték, és szarufás tetőszerkezettel, cserépszindellyel fedték, megőrizve eredeti formájukat. A századelő hangulatát és az ősi palóc népi építészeti stílus emlékeit is magán viselő Ófalu ekkorra nyerte el mai arculatát. Hollókő a palóc régiót jellemző, a történelmi, egyutcás, fésűs beépítésű falutípust képviseli, melynek alapstruktúrája a központi útra merőlegesen, keskeny szalagtelkeken elhelyezkedő házak kettős vonala, amely úgy alakult ki, hogy a családok egyetlen telekre építkeztek, és a létszám növekedésével az utcára néző első ház mögött egyszerűen egy újat emeltek. A kontyolt, nyeregvetős, háromhelyiséges parasztházak homlokfalát az utca és az udvar felől is áttört faragással díszített, faoszlopos, deszkamellvédés tornácok („hambitusok”) szegélyezik. A házakhoz általában a geomorfológiai sajátosságokhoz alkalmazkodó pince is tartozott. A falu központjában, a domb tetején kialakított „szigeten” áll a kisméretű, fatornyos, zsindelemmel fedett templom. A domboldalak hosszan elnyúló parcellái, a vár mellett a hajdani, nagy kiterjedésű fáslegelő maradványa, a patak völgyben a parasztfürdő szintén a faluközösség mindennapjairól, a tájjal való harmonikus kapcsolatát idézi. Hollókő közössége, melynek döntő többsége ma már az újfaluban lakik, féltő gondnal és szeretettel védi és gondozza az Ófalut és védett házait, mely közösségi, lelki, vallási életet, munkaalkalmat és a hagyományaik megőrzésének és bemutatásának lehetőségét biztosítja számukra.

A Budapesti helyszínt 2002 nyarán – éppen 15 évvel ez előtt – a Világörökségi Bizottság a Budapesten megtartott 26. ülésén az Andrássy úttal és történelmi környezetével, valamint a Millenniumi Földalatti Vasúttal kibővítette. A terület kiterjedése ezzel a döntéssel számottevően megnövekedett, köszönhetően annak is, hogy az egy jelentős méretű védőzónával is gazdagodott. Ennek következtében a Budapest központjában elhelyezkedő világörökségi terület a főváros kilenc kerületét is érinti, és magába foglalja többek között a fákkal borított Gellért-hegyet, az egykor királyi központ budai Várhegyet, az egyedülálló panorámával rendelkező Duna-partokat, s a Városligettel bezárólag a 19. századi városfejlesztés remekművének számító Andrássy utat a Hősök terével és történelmi környezetével, illetve a belváros jelentős részét.

Ez a nagy kiterjedésű terület, amely évente több millió turistát lát vendégül, számtalan értékkel rendelkezik. Őrzi az egykori Pest, Buda, és Óbuda településeinek szerkezeti sajátosságait, aminek egyik példája a Budai Várnegyed, középkori és jellegzetes barokk stílusával. A történelmi Várnegyed egésze egyedülálló módon szemlélteti az emberi szellem és alkotóképesség erejét, a folytonosságot és a megújulást, hiszen ez a városrész többszöri pusztulás ellenére is újra és újra felemelkedett. A Várhegy, illetve a Duna felé a lábánál elhelyezkedő terület határozottan elkülönül a nagy kiterjedésű, jelentős középületekkel tarkított, gyűrűs-sugaras szerkezetű Pesttől, amely egységes historizáló és szecessziós építészeti megjelenésével világszerte kivételes értéknek bizonyul. Az Andrássy út és környezetének városépítészeti együttese magas szakmai és építészeti-művészeti színvonalon valósult meg a 19. század második felében elterjedt városfejlesztési törekvések kiemelkedő példájaként.

Mindezt egységbe szervezi a táj változatos morfológiai adottsága a Dunával, amely nem csupán elválasztja, de össze is köti a két eltérő adottságú területet, megteremtve azt az egyedülálló látképet, amely kiemeli Budapestet a világ valamennyi fővárosa közül. Mint a történelmi városi táj része, a Duna – hidak sorával összekötött – két partjának festői látványa egyedülálló példája az ember és a változatos morfológiai adottságokkal bíró természeti környezet közötti harmonikus kölcsönhatásnak, amelyben a különleges értékekkel bíró tényezők nem csupán összeadódnak, hanem meg is sokszorozódnak. Tekintettel arra, hogy ez a világörökség részeként számontartott terület egy növekvő, állandóan változó főváros szívében helyezkedik el, így az értékek megőrzése szempontjából kiemelkedő fontosságú a védelem és a fejlesztés összhangjának megteremtése.

A fenntartható fejlődés és fejlesztés meghatározásánál a világörökségi helyszínek esetében különösen is hangsúlyos szerepet kell kapnia annak az elvnek, amely szerint az emberiség közös öröksége részeként számontartott, és ezért fokozottan védett helyszínt védőterületével, illetve tágabb környezetével együtt minden jelentős részletében és összefüggésében, fizikai összetevőinek és a látványának sértetlenségében kell megőrizni és továbbörökíteni a jövő generációi számára annak érdekében, hogy még sokáig lehessen gyönyörködni ezekben a természet, illetve elődeink által közösen megalkotott értékekben, erőt és ihletet merítve azokból újabb értékek létrehozására.

Budapest, 2017. december 7.

ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság

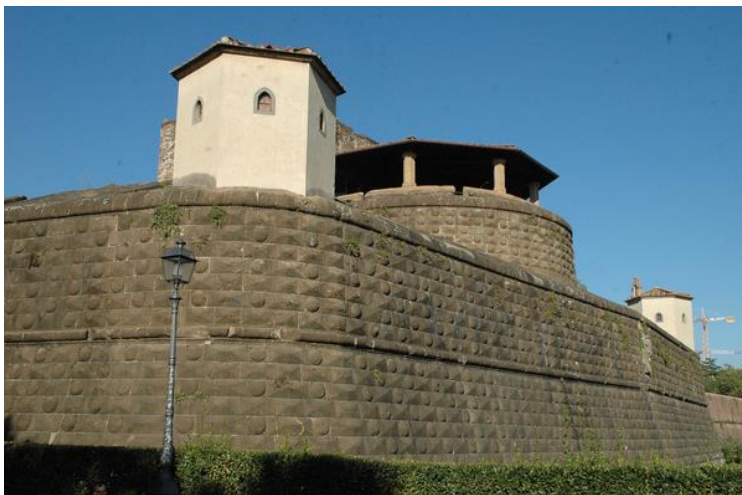
Európai ICOMOS Nemzeti Bizottságok elnökeinek találkozója Firenze, 2017. október 14-15

A találkozóra az olasz ICOMOS Nemzeti Bizottság elnöke, Pietro Laureano meghívására került sor, amit közvetlenül az olasz ICOMOS Nemzeti Bizottság összejöveteléhez kapcsolódva hirdettek meg. Az olasz Nemzeti Bizottság már a decemberben, Indiában esedékes, háromévenként megtartandó és egyben tisztségviselők megválasztására is hivatott konferenciáját előkészítő, egyes fontos témaköröket tárgyalandó és abban nemzeti álláspontot kialakítandó ülését tartotta október 13-14-e között. Ezen jelen volt az olasz ICOMOS Nemzeti Bizottság számos tagja, ami a hosszú éveken át húzódó szervezeti megújulás után láthatólag újra komolyabb aktivitásra ad reményt. A megbeszélés fő mottója a „Mi, az ICOMOS keretében az örökség őrzői, a jelentés keresői” jövőbetekintő gondolatsor volt. A találkozót „Kulturális örökség: Konzerválás, Innováció, Fenntartható fejlődés” főcímmel, a 2015-ben, New Yorkban tartott ENSZ találkozón már kihirdetett Fenntartható Fejlődési Célok 2030 (SDG-k) jegyében, a New Delhiben esedékes Örökség és Demokrácia című konferencia előkészítéseként tartották. Ezt megelőzően az olasz kollégák már 2017. március végén is összejöttek, ahol interdiszciplináris csoportokat hoztak létre előre meghatározott kérdéskörök tanulmányozására. Ezek az alábbi témákat ölelték fel:

- UNESCO helyszínek, városok, tájak és fenntartási módszerek;
- Biodiverzitás és klímaváltozás, ellenálló képesség, védett területek;
- Civil egyesületek és részvétel;
- Tudományos bizottságok, oktatás és ifjúsági ICOMOS;
- Az örökség gazdasági fenntarthatósága, erőforrások és kreatív ipar;
- A térség, mint a kapcsolat és az adatbank színtere;
- Az élelem kulturális elismerése és nyomon követése a táj védelme érdekében;
- Egyes élelmiszeri cikkek világörökségi listára vétele az országos ágazat erősítéséért. A caffè espresso világörökségi listára vétele, mint az olasz kultúra szimbóluma.

A javasolt témák szerinti vita szükségességét 2017 márciusában az indokolta, hogy azokat a nemzetközi ICOMOS látókörébe illesszék és különösen az olasz ICOMOS tevékenységébe épüljenek be a tárgyalt témák nemzetközi szakértők bevonásával, akiket konkrét tapasztalatokra alapozott megoldási javaslatok és elemzések miatt hívtak meg. Az őszi találkozóra még július-augusztus hónapban elkészültek az egyes témákra vonatkozó munkaanyagok, amelyeket a vezetőség előzetesen megismert, hogy megfelelően előkészített konceptuális anyaggal szolgáljanak a nyitott kérdések és a vitanapon előkerülő javaslatok kellő elemzésére. E módszerrel az volt a szándék, hogy a különböző intézményi szintek új politikai menetrendjének meghatározásához adjanak segítséget, amelyeket a kultúrára és a kreatív iparra fókuszáló innovatív közösségi fejlesztési politikák kidolgozására hívtak meg, ami egyébként az olasz ICOMOS lehetőségein belüli folyamatos akcióterepe is.

Különösen a 18. és 19. nemzetközi ülések közötti időszakra tekintettel Olaszország megragadta a lehetőséget, hogy az „Örökség és táj, mint emberi értékek” és a „Örökség és demokrácia” témákhoz a fenti szempontokkal hozzájáruljon.

**A
konferencia
helyszíne
és plakátja**

Így került sor az október 13-14-én tartott 2.0 Részvételi Fórum megrendezésére a Fortezza da Basso Kiállítási és Kongresszusi Központban, amit az Örökség, Fenntarthatóság és Demokrácia témájának szenteltek az ICOMOS közgyűlés Delhi 2017 és SDG 2030 jegyében. Még 14-én este az európai elnököket, akik közül több mint egy tucatnyian fogadták el a meghívást, a modern Operaházban rendezett gálavacsorán látták vendégül, amelyet az ugyanebben az időben zajló Nemzetközi Modern Művészeti kiállítás tiszteletére rendeztek. Ezt követte másnap az európai elnökök találkozója, ahol egy kerekasztal beszélgetésen az alábbi témákat vitatták meg:

1. Történelmi városközpontok, világörökségi helyszínek és fenntartási módszerek
2. Természeti és kulturális örökség
3. Örökség és fenntarthatóság
4. Immateriális örökség
5. ICOMOS fiatal szakemberei, képzés és összefogás

a konferencia helyszíne, a Teatro Lorenese belseje

a konferencia szünetében

A kerekasztal konzultációt Jukka Jokilehto, az ICCROM korábbi igazgatója, az ICOMOS tiszteletbeli tagja vezette. Hangsúlyozta az ICOMOS fontosságát az UNESCO konvenció érvényességét különösen a Krakkói karta tükrében, hiszen az ICOMOS az UNESCO nemzetközi konvenciója. Tehát a problémák nem csak az ICOMOS-t érintik, de egyben generális kérdések is. Új terminusok jelentek meg, mint pl. a kulturális táj fogalma.

a kerekasztal résztvevői

Elsőként – sajnos – rám került sor, hogy beszámoljak a hazai viszonyokról és a megadott szempontok szerinti értékelésről. Röviden tájékoztatást adtam a világörökségi helyszínekről és a kezelési tervek állásáról. Megjegyeztem, hogy a budapesti kezelési terv előkészítése még húzódik, de hamarosan elindul a szakmai munka. Sajnos a városképet a közeljövőben jelentősen befolyásolni fogja a Kopaszi gátnál felépíteni tervezett magasház – s noha a világörökségi területen kívül lesz – látványa súlyosan lerontja majd a történeti együttes vizuálisan összefüggő összképét, ami ellen – mint hangsúlyoztam – felszólalt a Magyar Nemzeti Bizottság. Esetleg – mint Bécs esetében is – nemzetközi szakvélemény lesz szükséges a folyamat befolyásolására. Továbbiakban szóltam a Magyar Bizottság létszámának magas számáról és az elmélyült szakmai munkáról, ami részben az albizottságok aktív részvételével zajlik. Mint ahogy később kiderült, a fiatalok részvétele és érdeklődésének felkeltése más országokban is központi kérdés.

Wilfried Lipp, az osztrák Nemzeti Bizottság elnöke monitoring kérdésekre helyezte a hangsúlyt. Drazen Arbutina, a horvát Nemzeti Bizottság elnöke elsősorban a még nem teljesen kiforrott szervezeti kérdésekkel foglalkozott.

Toshiyuki Kono Japánból, a nemzetközi szervezet alelnökéeként szólalt meg és a fiatalok bevonásának fontosságát hangsúlyozta.

A dán elnök, Camilla Løntoft Nybye a kultúrtáj témakörének és azok kezelési tervének fontosságát hangsúlyozta.

Hollandia képviselőjében Diederik Six elnök Dániához hasonló problémákat említett.

Németországból, Jörg Haspel elnök hosszasan ecsetelte az országában folyó tevékenységet. Említette, hogy ott is központi kérdés a fiatal szakemberek aktivizálása és jelezte, hogy két fiatal szakember a XX. századi emlékekkel foglalkozik. Továbbá számos kezdeményezésről adott hírt. A zsinagógákról tartottak összejövetelt, valamint 2018-ban további találkozót szerveznek. Többek között nyáron a háborús emlékekkel és különösen határként működő falakkal és vasfüggönnyel kapcsolatban tartanak összejövetelt Berlinben. 2018 novemberében meg Lipcsében szeretnének a XX. század emlékeiről értekezni európai szinten.

A Görögországot képviselő Athanasios Nakasis elnök szerint országában számos természeti, kulturális és szociális kérdés nehezíti az örökségvédelmi munkát. Megemlítette az elhagyott repülőtér megóvásának kérdését. Továbbá jelezte, hogy Görögország, Portugáliához és Franciaországhoz hasonlóan sokat szenved az erdőtüzekről, amik a természeti környezetet károsítják. Szintén probléma a fiatalok bevonása a szakmai munkába.

Az orosz elnök, Alexander P. Kudriavtsev, aki egyben az építészek szövetségének helyettes elnöke is, a régészeti feltárásokra és az ebből fakadó feladataikra helyezte a hangsúlyt, amit bürokratikus szövetségi kérdések nehezítenek, de specialisták bevonását tervezik nemzetközi segítséggel.

Franciaországot két fő is képviselte. Jean-François Lagneau elnök szerint világjelenség a javak szakszerű nyilvántartásának nehézsége, továbbá a kezelési tervek megfelelő érvényesítése az értékek megőrzése érdekében. A társadalmi részvétel nagyon fontos ebben a feladatban, hiszen az értékek csak az adott közegben védhetők meg. Említette továbbá, hogy a tradicionális technikákat ma nem oktatják és a fiatalok bevonására sincs elég gyakorlat. Szükséges a régi technikák megismerése a fenntartási munkák során, hogy a hitelességet megőrizzék. A restaurálás-rekonstrukció ellentmondásait is érintette, továbbá hangsúlyozta, hogy a természeti katasztrófák jórészt emberi felelőtlenség okozza. Örömmel közölte, hogy a franciaországi tagok száma 1200 körül van és számos érdekes témával sikerül az érdeklődést fenntartani a szervezet iránt.

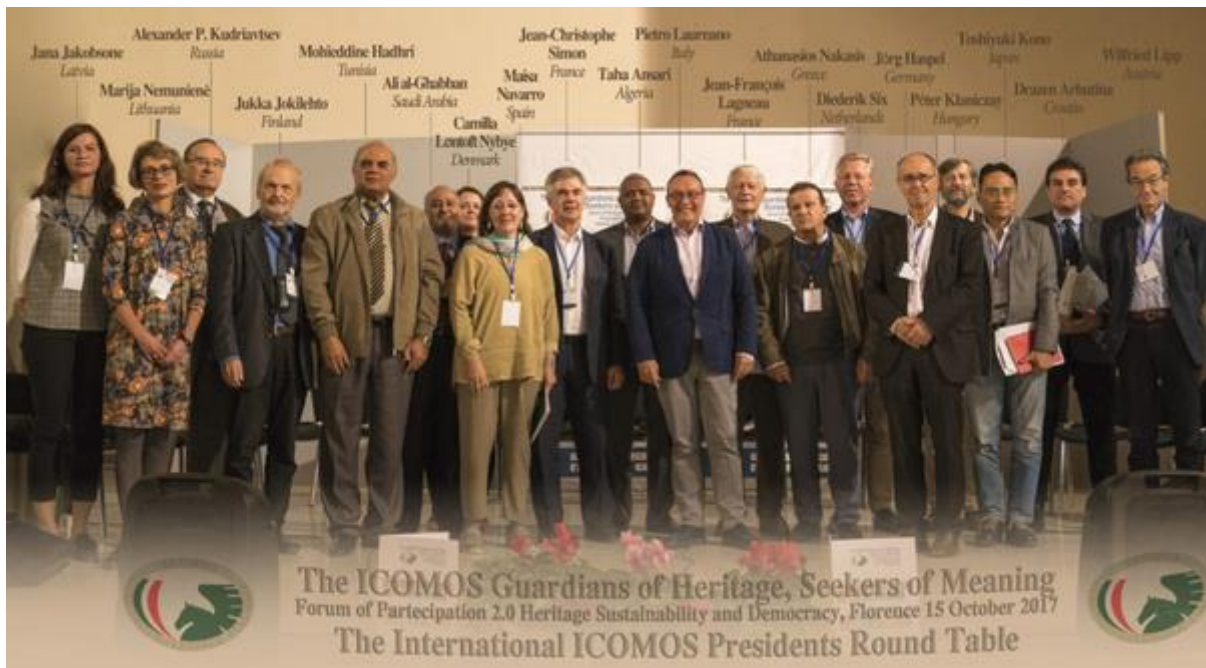
Az ülésen részt vett Szaúd-Arábia képviselőjében Ali Al-Ghabban, a turizmus és a régiségek bizottságától, aki egyben az ICOMOS tagja is. Tájékoztatta az ülést, hogy nagy hangsúlyt fektetnek fiatalok bevonására a szakmai munkába, amit általában mérnökök és specialisták segítségével oldanak meg, akik közül sok az olasz szakember. Jelenleg a védendő helyszínek feltérképezése zajlik, amire 25 millió euróval rendelkeznek.

Spanyolországot az alelnök, Maisa Navarro képviselte, aki új fogalmak bevezetéséről beszélt, mint a kulturális utak és tájak az El Camino kapcsán, amihez jelentős tájképi menedzsmentet kell létrehozniuk. Természetesen ez együtt jár – mint említette – egy szakmai iránymutatás kidolgozásával is. Érdekes volt hallani, hogy nemzetközi szintű egyetem létrehozását tervezik a kulturális tanulmányok céljából, amiben természetesen a Granadai egyezményben foglaltak is fontos szerepet kapnának. A fiatalok bevonása és érdeklődésének felkeltése is az oktatási feladatok közé tartozna.

A lett elnök, Jana Jakobsone a fiatalok hiányát említette. Lettorszáiban még a nemzetközi dokumentumok lefordítása is fontos feladat lenne, amit az egyébként sem kedvező pénzügyi helyzet sem segít elő. Megemlítette, hogy a kevés védett történelmi helyszín nehezíti az ország történetének hiteles bemutatását és a jelenleg folyó befektetési és fejlesztési programok a megőrzés ellenében zajlanak.

A litván elnök, Marija Nemuniene közölte, hogy a tagok többségét különböző szakképesítésű emberek alkotják, továbbá gazdasági nehézségek miatt kevés lehetőségük van megőrzési programok kidolgozására.

Tunézia képviselőjében Mohieddine Hadhri, az UNESCO nemzetközi kapcsolatainak professzora, mint Európán kívülről nemzet tagja megköszönte a meghívást és hangsúlyozta, hogy a turizmus problémáira koncentrálnak és megpróbálják az ebből fakadó előnyöket kihasználni, mint pl. az oázisokban lapuló természeti és történelmi értékeket.

a meghívott elnökök

Jukka Jokilehto zárszavában leszögezte, hogy generális kérdéseket és helyi problémákat hallottunk, továbbá pénzügyi, gazdasági kérdések és nehézségek kerültek terítékre. Javaslatára szerint a pénz nem oldja meg a fennálló kérdéseket, hanem egy tágabb együttműködésre van szükség főként a turizmus területén. Felvetette a global-village és az oázisok kérdését is. Megjegyezte, hogy gyakorlatilag mindenkinek van a megőréssel kapcsolatban vesztesége, de ez is azt erősíti, hogy a fiatalokkal kell megértetni a történelmi hely szellemét. Viszont új eszközök, paraméterek és management kell. Továbbá meg kell valósítani a kulturális és hálózati örökség programját. Ezzel együtt több specifikus programra is szükség van, mint például a rekonstrukció kérdése, ami mindig is volt, hiszen 1000 éve már újjáépítenek sok mindent. A rekonstrukció, regeneráció, a másolás mit is jelentenek – tette fel végül a kérdést. Ezek nem csak egy-egy nemzet hatáskörébe tartoznak. Élnek a nemzetközi elvek, s természetes vannak helyi sajátosságok is.

a fórum résztvevői

Vendéglátóként, Pietro Laureano megemlítette, hogy nemzetközi segítségek igénybevételét elősegítő stratégiát kell kidolgozni, amihez jó példaként hozta fel Sassi di Matera példáját, ami világörökségi listára került és részben meg is változott, de a kultúra, mint összetartó erő tovább élteni.

Toshiyuki Kono, aki mint egyetlen jelölt hamarosan az ICOMOS elnöke lehet, kijelentette, hogy túl sok dolgot ismételünk állandóan és szerinte Európának meg kell újulnia következő két évben. Kitért még arra, hogy egyes közösségek túlságosan csak a helyi problémákról beszélnek, viszont a kapcsolatokhoz tágabb együttműködés szükséges. Minden ember és a bizottságok is aktívak, de jobb kapcsolattartás kell az előrelépéshez.

Jukka Jokilehto az utolsó szó jogán, mindenki megnyugtatására kijelentette, hogy Indiában a demokrácia lesz a fő kérdés.

Ezt követően a résztvevők a Santa Maria Novella kolostor együttesében már több évszázada működő illat és kozmetikai termékek előállítását és forgalmazását végző manufaktúrát látogatták meg, ahol évszázados módszereket, berendezési tárgyakat és nem utolsósorban egészen rendkívüli termékek megtekintésére és illatok érzékelésére nyílt mód.

a Santa Maria Novella Illat és Gyógyszer manufaktúra

előcsarnok

múzeum

a manufaktúra barokk boltozata

A manufaktúrából az 1288-ban alapított Santa Maria Nuova kórház felújított és részben múzeummá alakított szárnyába és kápolnájába látogattunk el, s a valóságban is megtapasztaltuk, hogy az aprólékos munkával helyreállított részletek hogyan egyeztethetők össze a teljesen más igényeket kívánó kórházi funkcióval.

Santa Maria Nuova kórház bejárat

múzeumi shop

előadóterem

Este az Operaházban, Puccini: La Rondine (a Fecske) című darabját tekintették meg a konferencia tagjai.

Klaniczay Péter

Beszámoló az Europa Nostra találkozójáról

Hága, 2017. november 16-17.

Az önmagát „az európai kulturális örökség hangjaként” meghatározó Europa Nostra a testületének és tanácsának idei őszi összejövetelét Hágában tartotta. Ebben az összefüggésben a holland főváros azért fontos helyszín, mert a szervezet központja itt található a város szívében. Ezt a Hofvijvernek nevezett mesterséges tó körüli területet barátságos, kisvárosias környezet, fasorokkal beültetett utcák, elegáns épületek jellemzik, a nagyvárosra csak a sűrű villamosforgalom, és egyes pillanatokban a városképben váratlanul megjelenő távolabbi felhőkarcolók emlékeztetnek. A székházként működő egykor gazdag polgári lakóház, a konferenciának helyt adó parlamenti épület, az esti fogadásnak helyet adó

képtár és a közösen meglátogatott Mauritshuis múzeuma mind a tó körül, pár perces sétával voltak elérhetőek.

A szervezeti ügyek mellett a találkozó fő témája a Kulturális Örökség Európai Évének 2018-as rendezvénysorozata volt, melyre mindenki nagy várakozással tekint. Ez az év nagy esélyt kínál, hogy az örökség, a műemlékvédelem ügyére és általánosságban a kultúrára és oktatásra felhívja a figyelmet, népszerűsítve, tudatosítva ezek fontosságát. A jövő év kiemelkedő eseménye lesz az az örökségi csúcstalálkozó, amelyet Berlinben rendeznek június közepén a német köztársasági elnök támogatásával és fővédnökségével. Az Europa Nostra reméli, hogy az ő hozzáállása példaként fog szolgálni más államfők számára is. A találkozó kiváló alkalmat fog teremteni, hogy mindenki, Európa döntéshozói, civil szervezetei és más érdekeltek megtárgyalhassák közös ügyeiket. Míg korábban a kulturális örökség sokszínűségét volt szokás kiemelni, a jelenlegi politikai helyzetben a hangsúly sokkal inkább az örökség összekötő, közös jellegére hívják fel a figyelmet az európai identitás érzetének erősítése érdekében. A találkozó szervezésében az ICOMOS is részt vesz. A csúcstalálkozó kiemelkedő eseménye lesz - a legmagasabb ilyen jellegű kitüntetés -, az Europa Nostra-díjak átadása, amelyet a szervezet az Európai Unióval közösen szervez. Csak remélni lehet, hogy Kulturális Örökség Európai Éve rendezvénysorozatból Magyarország is ki fogja venni a részét, és reméljük, hogy a berlini találkozón is megjelenhetnek itthoni résztvevők. A 2019-es hasonló rendezvény helyszíne Nagyszeben lesz, ami szintén jó lehetőséget kínál részvételünkre. Bár valaha Budapest is felmerült az Europa Nostra-tanács jövő évi őszi ülésének helyszínéül, ez kikerült a tervek közül (aligha függetlenül a hazai helyzettől). Ugyanakkor a szervezet köszönettel fogadta el a Zeneakadémia új orgonájának felavatására szóló meghívást.

A megbeszélésnek helyt adó, a Binnenhofban lévő holland Szenátus épülete szerénységével hívta fel magára a figyelmet. A Szenátus voltaképpen a kétkamarás holland országgyűlés egyik háza. Ennek ellenére a bejárata a város egyik forgalmas gyalogútként is működő udvar árkádjai alatt nyílik, és ennek mérete nem nagyobb egy lakás ajtajánál.

A Szenátus épületszárnya a Binnenhofban

A konferencia végeztével fölkeresett szomszédos Mauritshuis kicsi, de színvonalas gyűjteményéről nevezetes; elég Vermeer gyöngyfülbavalós lányára, vagy Rembrandt Tulp doktorára utalni. Műemléki szempontból nemcsak a Jacob van Campen által tervezett, jól ismert, 17. század közepi épület figyelemre méltó, hanem a múzeum közelmúltban elkészült bővítése is. Ez a föld alatt készült el, így létrehozva a múzeum működéséhez szükséges tágas előcsarnokot, üzletet, vendéglátóhelyet, egyúttal hozzákötve a keskeny utca túloldalán lévő épületet is, amely így időszakos kiállítások megrendezését is lehetővé teszi. Ez a megoldás úgy tudta jelentősen kibővíteni az eredeti épületet, hogy az kívülről teljesen érintetlen tudott maradni. (Hasonló, példaként szolgálható hozzáállást tapasztalhattam az amszterdami Amstelkring múzeumépülete és a Rembrandt-ház esetében is: az eredeti műemléképületeken beavatkozás nem látszik, az új tereket alatta, mellette hozták létre).

A Mauritshuis és a Binnenhof a tó felől

A Mauritshuis új bejárata és üvegliftje

Lényegesen furcsább benyomást szerezhettem a hágai Grote Kerk esetében. Az eredetileg Szt. Jakab, majd protestánssá lett, nevének megfelelően valóban igen nagy templom a téglagótika és a későbbi faboltozat nagyszerű példája; ezért is kerestem fel. A szentély felől nyíló nagy ajtón belépve igen furcsa látvány tárult elém: míg az épület megőrizte orgonáját, szószékét, stallumait és egyéb értékes berendezési tárgyait, az enteriőrben éppen egy nagyszabású whisky-bemutató és vásár előkészületei folytak, pragmatikus módon, erősen eltávolodva az eredeti szakrális funkciótól.

A Grote Kerk szentélyének ablakai

készülő whisky-kiállítás a Grote Kerkben

Arnóth Ádám

Előzetes gyorsjelentés az ICOMOS 19-ik közgyűléséről

A Delhiben (India) megtartott 3 évenkénti, tehát tisztújító közgyűléshez – ahogyan az ilyen esetekben lenni szokott – számos testületi ülés, tanácskozás is kapcsolódott, továbbá a szintén hagyományosan megrendezésre kerülő két napos tudományos tanácskozás, mely utóbbinak ez alkalommal az „Örökség és demokrácia” volt az átfogó témája. Amiatt a komplexitás miatt a részletes beszámoló elkészítése jelentősen nagyobb időráfordítást igényel, így arra a Híradó egy későbbi számában fogunk visszatérni. (A közgyűlésen – szavazati joggal – az MNB részéről hárman vettünk részt: Veöreös András főtktár, Visy Zsolt alelnök és Fejérdy Tamás elnök).

Ez alkalommal csak néhány fontos információt emelünk ki:

Az ICOMOS új nemzetközi elnöksége a – a 2014-ben a Firenzében megtartott 18-ik közgyűlésen megújított alapszabály szerint megtartott – választások után:

Elnök: Toshiyuki Kono (Japán)
Főtktár: Peter Phillips (Ausztrália)
Főkincstárnok: Laura Robinson (Dél-afrikai Köztársaság)
Alelnökök: Leonardo Castriota (Brazília),
Alpha Diop (Mali), Rohit Jygasu (India),
Grellan Rourke (Írország),
Mario Santana Quintero (Kanada)

Ez alkalommal csaknem mind az öt nagy régióból sikerült alelnököt választani, egyedül az arab régió közvetlen képviselője nem biztosított alelnöki szinten. A vezetőség a fenti elnökségi tagokból és további 12 tagból áll, ezek névsorát a későbbi híradásban közöljük.

Miután a 19-ik közgyűlés határozatait előkészítő bizottság elnökének még az elmúlt évi, isztambuli közgyűlésen megválasztották, ezt a munkát Fejérdy Tamás végezte el a vele együtt 5+1 tagú bizottsággal, az ICOMOS Titkárság hathatós támogatásával.

A közgyűlés mintegy 30 határozata közül számos döntés az ülés logisztikájával, lefolytatásával kapcsolatos, ez a bizottság (Resolution Committee) a szakmai tartalmú határozati javaslatok előkészítésével, majd a közgyűlés elé terjesztésével foglalkozott. Ezek közül a legfontosabbak az ICOMOS szakmai-elvi iránymutatását megalapozó-megerősítő dokumentumok, karták, irányelvek stb. elfogadása. Négy ilyen dokumentumot fogadott el a közgyűlés, és továbbiak előkészítését, illetve benyújtását támogatta.

A négy fő dokumentum: az ICOMOS IFLA által beterjesztett két karta közül az egyik „a vidék öröksége = rural heritage”, a másik „a történeti városi parkok = historic urban parks” témájával foglalkozik, a harmadik, amelyet a Kulturális Turizmus ISC nyújtott be, a megújított „kulturális turizmus karta”, a negyedik pedig a CIPA rövid szövege „Endorsement of the Seville Principles: International Principles on Virtual Archaeology” azaz a Sevillai irányelvek a virtuális régészetről támogatásáról. Mindezek teljes szövege az ICOMOS munkanyelvein (angol, francia, illetve ez esetben a spanyol is) az ICOMOS nemzetközi honlapján elérhető, terveink szerint hamarosan elkészül ezek magyar fordítása is. Határozatok foglalkoznak egyebek közt még a klímaváltozás és az jogérvényesülés az örökségvédelemben témákkal.

A háromévenkénti közgyűlés során kerül átadásra az ICOMOS alapítójáról elnevezett Gazzola-díj, ezt 2017-ben Saleh Lamei egyiptomi professzor kapta.

Az ICOMOS (nemzetközi) tiszteletbeli tagja elismerést pedig öt személynek ítéltek oda, közülük egyedül a guatemalai Blanka Niño volt csak jelen.

A regionális ülések, a nemzetközi tudományos szakbizottságok, a Tudományos Tanács, a Nemzeti Bizottságok Tanácsa, a Tanácsadó testület ülése mellett ez alkalommal még volt – az isztambuli szavazatképtelenség miatt – az ideit megelőzően megtartott, rövid Rendkívüli közgyűlés is. A tudományos tanácskozás pedig párhuzamosan 3+1 szekcióban zajlott. A „+1” a „Nature-culture journey” folytatásaként egy rengeteg rész-rendezvényből álló „Culture-nature journey” volt, amely a továbbiakban már várhatóan minden ilyen rendezvényen meg fog jelenni. (E rendezvény magyar résztvevője volt Tolnay Zsuzsa, a Hortobágyi NP, illetve annak világörökségi gondnoksága részéről, nem ICOMOS tagként). A lényeg a természeti és a kulturális örökség elválaszthatatlan összetartozásának a hangsúlyozása.

A következő éves közgyűlésre Argentína hívta meg az ICOMOS-t, Buenos Aires-be, 2018 őszére.

A 2019-es éves ülésre Marokkó – Marrakesh a meghívó helyszín.

A 20-ik „rendes”, azaz a három évenkénti tisztújító közgyűlésre pedig Ausztrália meghívását fogadtuk el, ez tehát Sydney-ben lesz, 2020-ban.

Fejérdy Tamás

Az UNESCO Világörökség Bizottság 2017-től belépő tagjainak megválasztásáról

Az 1972-es UNESCO Világörökség Egyezményhez csatlakozott részes államok 2017. november 14-15-én az UNESCO párizsi székhelyén megtartott 21-ik közgyűlése – a Részes Államok közgyűlésére vonatkozó Eljárási Szabályok 13.1 pontjában foglaltaknak megfelelően – döntött a 21 tagú Világörökség Bizottság összetételének megújításáról.

2017-ben a következő 12 Részes Állam megbízatása ért véget:

Horvátország,
Finnország,
Jamaica,
Kazahsztán,
Libanon,
Peru,
Fülöp szigetek,
Lengyelország,
Portugália,
Dél-koreai Köztársaság,
Törökország,
Vietnam.

Helyükre a következő 12 Részes Államot választotta meg a közgyűlés:

Ausztrália,
Bahrein,
Bosznia és Hercegovina,
Brazília,
Kína,
Guatemala,
Magyarország,
Kirgízia,
Norvégia,
Szent Kitts és Nevis,
Spanyolország,
Uganda.

A most megválasztott bizottsági tagok mandátuma (önkéntes alapon) négy évre, azaz 2021-ig szól. Magyarország ezzel immár második alkalommal lehet a Világörökség Bizottság tagja.

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság – a Világörökségi Bizottságnak a kulturális örökség tekintetében hivatalos tanácsadó szervezet magyarországi szekciója – nevében szívből gratulálunk, és eredményes munkát kívánunk ehhez a hazánkat ért, nagy elismerést jelentő, megtisztelő feladathoz!

Köszönet az 1%-ért!

Ezúton is szeretnénk megköszönni mindenkinek, aki 2016-os személyi jövedelemadójának 1%-át az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület részére ajánlotta fel.

A támogatás révén beérkezett 59.334 Forintot az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nemzetközi jelenlétének erősítésére, Magyarország szakmai képviselőjére fordítottuk.

***Minden Kedves Tagtársunknak,
Barátunknak
Békés, Boldog, Örömteli,
Sikerekben és Eredményekben
Gazdag 2018-as Évet kívánunk !!!***

**ICOMOS Híradó,
a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei
Szerkesztőség: H-1113 Budapest, Daróczi út 1-3
Telefon: +36/1/2254966
E-mail: secretariat@icomos.hu
Honlap: www.icomos.hu
Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága
Felelős kiadó: Dr. Fejérdy Tamás DLA
Szerkesztő: Keller Annamária
HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)
HU ISSN 2062-4972 (Online)**

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság egyéni és jogi tagságával járó előnyök:

- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb.
- az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ számos múzeumba, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata